

Příloha

Bezpečnost při pobytu venku ve školní družině na Vysočině

V rámci své bakalářské práce jsem vedla diskuzi s vychovatelkou Simonou, jež své poslání vykonává ve školní družině na Vysočině. Řešily jsme téma bezpečnosti pobytu ve školní družině při venkovních aktivitách, vedly jsme debatu o areálu školního pozemku, tedy ohledně parkoviště a školní zahrady, a neopomněly jsme prodiskutovat její zkušenosti s cestou do školní jídelny. Simona mi v našem rozhovoru objasnila své názory a zkušenosti a celkově mi představila svůj pohled na tento venkovní pobyt. Na toto téma jsem si povídala i se samotnými účastníky školní družiny.

Rozhovor s vychovatelkou Simonou

„Jaký máte názor na školní zahradu a školní hřiště? Máte při pobytu v tomto prostoru o své svěřence nějaké obavy?“

„Vždy se chovám tak, aby byly děti co nejvíce v bezpečí. Celý prostor školní zahrady a školního hřiště je velmi rozsáhlý a je tak možnost pobývat za příznivého počasí se všemi družinovými dětmi venku. Školní družinu ale navštěvuje velký počet dětí a nemám tak přehled o všech dětech, natož o dětech ze svého oddělení. Je ale zajištěný dostatečný počet vychovatelek a každá hlídá nějaký úsek tohoto prostoru. Děti si hrají, a přestože jsou třeba chvíli u mě, za okamžik už se nacházejí v prostoru, který hlídá jiná z kolegyň. Podle všeho je tak zajištěna bezpečnost všech dětí a může to vypadat, že není nutné mít o děti ze svých oddělení starost. A toto je něco, s čím se naprosto neztotožňuji. Byla bych mnohem raději, kdybych měla vždy přehled o všech dětech ze svého oddělení. Víím, že jsou děti hlídány i ostatními vychovatelkami, ale jsem raději, když se mohu spolehnout sama na sebe. Na první pohled to může působit dojmem, že je vše zajištěno řádně a důkladně, ale já z toho takové pocity nemám.

Když v rámci odpoledního pobytu venku nastane situace, že se jdou děti z mého oddělení např. do školy napít, jdou na toaletu nebo potřebují cokoli jiného, musí mě o tom předem informovat. To samé platí, když si dítě vyzvednou rodiče. A když už jsme u tématu vyzvedávání dětí z družiny, chtěla bych říct, že když jsem v rámci koncové družiny na děti sama, už je nenechávám využívat prostor celého pozemku, ale tento čas trávíme na jednom ze školních hřišť. Takto již mám přehled nad všemi dětmi, které

družinu opouštějí později. Vím, že se musím spolehnout sama na sebe, a má práce je díky tomu mnohem klidnější.“

„Co si myslíte o místě školní zahrady, kde je za plotem svah?“

„Tato část školního pozemku se mi samozřejmě nelíbí. Jak jsem mluvila o hlídání všech úseků zahrady a hřiště, spadá sem i hlídání tohoto místa. Nedaleko něj jsou ve školní zahradě, ač celé oplocené, i živé ploty a stromy, za kterými se děti buď schovávají, nebo po nich šplhají. Tedy i v tomto místě musí některá z nás děti hlídat. Děti sem totiž i přes zákaz ohledně plotu chodí a obvykle tvrdí, že na zákaz zapoměly. Už jen z tohoto důvodu je potřeba tuto část ohlídat. Když je ale v tomto okruhu méně dětí, stíhám si s nimi i zahrát nějakou hru. Nebýt zmíněného svahu, i tak bych tento prostor hlídala, ale je pravda, že bych nemusela dávat tak velký pozor na přibližování dětí k plotu.“

„Zažila jste při svém působení v této školní družině, že by si někdo kvůli tomuto svahu ublížil?“

„Sama jsem naštěstí nic takového nezažila, ale od informací od kolegů, kteří zde pracují již delší dobu, jsem se dozvěděla, že se v tomto místě už kdysi úraz stal. Dva chlapci se tu prali a propadli se dolů. Naštěstí se jim ale nic vážného nestalo, ale od té doby je potřeba tento úsek zahrady více ohlídat, aby se děti k plotu příliš nepřibližovaly, a aby se tak nějakým nepříjemným zraněním předcházelo.“

„Jak vnímáte bezpečí dětí ohledně parkoviště umístěným v prostoru školního pozemku? Ovlivňuje tato skutečnost nějakým způsobem Vaše vychovatelské poslání?“

„Děti jsou obeznámeny s tím, že v celém prostoru školního pozemku mají být opatrné, a v tomto úseku tomu není jinak. Přesto ale tato skutečnost samozřejmě nějaké nebezpečí skýtá. Co se týče zaměstnanců, kteří zde parkují, i ti si jsou vědomi toho, že si v tomto prostoru hrají děti, takže jezdí pomaleji a dbají tak na jejich bezpečnost. Stává se ale, že i když na děti voláme, ať dají pozor před projíždějícím autem, jsou zrovna zabrané do svých her a nějaké volání hned nepostřehnou.“

„Jakým způsobem tedy tato skutečnost ovlivňuje Vaši práci?“

„Především se to odráží na tom, že musíme dbát zvýšené obezřetnosti a děti o projíždějícím autě hned informovat. Jak už jsem zmínila dříve, neztotožňuji se s tím, že zabezpečení dětí je obstaráno tak, že každá z nás hlídá nějaký úsek areálu. Mám samozřejmě starost o všechny děti. Jelikož ale za děti ze svého oddělení nesu plnou zodpovědnost, a i když se snažím být neustále ve střehu a hlídat je, mám pořád strach, aby se jim něco nestalo, což výrazně moji práci znesnadňuje. Přestože jsou „moje“ děti třeba chvíli u mě, za okamžik už je tomu jinak a hrají si na druhém konci pozemku, a já tak o nich ztrácím přehled. Nebýt tohoto problému, musela bych děti hlídat i tak, ale měla bych více času a možností si s nimi něco zahrát a výchovně na ně působit.“

„Myslíte si, že by bylo možné tento problém nějakým způsobem odstranit?“

„Takovouto změnu bych rozhodně s radostí uvítala, ovšem domnívám se, že to není úplně realizovatelné. Věřím, že kdyby měl zaměstnavatel možnost zřídit parkoviště pro zaměstnance na nějakém jiném nedalekém místě, určitě by se pro tuto možnost rozhodl. V okolí školy jsou ale zástavby, a proto je parkoviště zavedeno v areálu našeho školního pozemku.“

„Jaký máte názor na každodenní odpolední procházku parkem do školní jídelny?“

„Tyhle cesty vnímám jako uvolnění psychického napětí po dopoledním vyučování, a tak za pěkného počasí trávíme hodně času v parku, kde jsou děti v přímém kontaktu s přírodou. Tento čas je možné využít jako naučnou stezku. Děti pozorují kachny plující po rybníku, poznávají další ptáky a zvířata žijící ve volné přírodě, a v závislosti na ročním období společně sbíráme různé přírodní materiály na tvoření.“

„Je podle vás cesta do jídelny dostatečně bezpečně zajištěna?“

„Tak jako v předchozích případech, za mě bezpečnost na prvním místě. Parkem se dá projít různými cestičkami. Některé z nich jsou podle mě bezpečnější, ale třeba delší. Naproti tomu jiné trasy lemují břeh rybníka nebo jej prostřednictvím mostu překlenují, ale jsou kratší a volba těchto cest mi nepřipadá jako vhodný způsob, jak se s dětmi přemístit k jídelně. Většina dětí, zejména těch menších, z nějakého nebezpečí týkajícího

se rybníka nemá rozum, a tak se po cestě často škádlí. V žádném případě nechci riskovat, že by se něco stalo, a tak při každé cestě do jídelny volím bezpečnou trasu.“

„Je cesta náročná? Pospíchá se?“

„Nevím, jak ostatní kolegyně, protože ty volí jiné trasy, ale já cestu do jídelny ani zpátky nevnímám nijak náročnou. Jak jsem říkala, jde mi o bezpečnost dětí, a tím, že nemusíme pospíchat, je tato cesta i klidnější.“

Shrnutí názorů účastníků

Dětem se líbí prostorná zahrada i velké hřiště, kde mohou hrát s ostatními různě hry, nebo si jiným způsobem odpočinout. Děti také uvedly, že se jim líbí keře i stromy, které během svých her rády využívají. Co se týče vychovatelkou hlídaného úseku školní zahrady, děti zmínily, že se kvůli tomu necítí nijak ohrožené. Podle jejich dalšího sdělení je pravda, že na skutečnost, že se do tohoto prostoru nemají přibližovat, občas zapomenou. Vychovatelka je na to ale vždy včas upozorní a ony se přesunou do jiného, bezpečného prostoru a nějakému případnému úrazu je tak zabráněno. Kvůli parkovišti se žáci necítí ohroženi, ale projíždějícími auty spíše vyrušováni. Vědí ale, že je na projíždějící auta vychovatelky vždy včas upozorní. Některé děti se nad tímto vůbec nepozastavují. Se školní jídelnou i s cestou do ní a zpět jsou děti spokojené. Procházky se jim líbí, líbí se jim postupně měnící se příroda, líbí se jim kachny a labutě, které si poklidně plují po rybníku. Žádné dítě nevedlo, že by se tímto cítilo nějak ohrožené. Některým dětem spíše vadí, že některé děti po cestě zlobí a vyrušují tím klidnou procházku. Převážně právě chlapci uvedli, že se na tuto cestu těší, jelikož je park plný stromů, čímž se rádi po cestě do jídelny baví.